

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

The Post-Intensive Care Syndrome (PICS)

Impact of ICU-stay on functioning and implications for rehabilitation care

Dettling-Ihnenfeldt, D.S.

Publication date

2017

Document Version

Other version

License

Other

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Dettling-Ihnenfeldt, D. S. (2017). *The Post-Intensive Care Syndrome (PICS): Impact of ICU-stay on functioning and implications for rehabilitation care*. [Thesis, fully internal, Universiteit van Amsterdam].

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

CURRICULUM VITAE

PORTFOLIO

Daniela Dettling-Ihnenfeldt was born on March 17th 1970 in West-Berlin, Germany. In 1989 she graduated from secondary school at the Kant-Gymnasium in Berlin. Between 1989 and 1993 she studied classical and contemporary dance and dance pedagogy at the Frankfurt University of Music and Performing Arts in Frankfurt am Main. In 1993 she moved to Amsterdam, the Netherlands, to work as a dancer at the International Dance Theatre. Between 1995 and 1999 Daniela studied physiotherapy at the Amsterdam University of Applied Sciences. Since 1999 she works as a clinical physiotherapist at the department of Rehabilitation Medicine of the Academic Medical Center in Amsterdam. In the past 17 years she has specialized in the treatment of patients following major abdominal surgery and intensive care patients. Besides her work as a physiotherapist she also participated in several research projects of the department of Rehabilitation. In 2006 she received her Master degree of Evidence Based Practice (EBP) of the University of Amsterdam. From that time on, Daniela coordinated EBP projects for allied health professionals at the department of Rehabilitation. From March 2011 she carried out her PhD research 'The Post-Intensive Care Syndrome (PICS): impact of ICU-stay on functioning and implications for rehabilitation care', which was supervised by prof. dr. Frans Nollet and dr. Marike van der Schaaf and resulted in the current doctoral thesis. Daniela lives in Amersfoort with Dieter Dettling, their sons Dorian (2004) and David (2006) and daughter Dea (2009).

PhD student: Daniela Susanne Dettling-Ihnenfeldt

PhD period: March 2011 - February 2017

PhD supervisor: Prof. dr. F. Nollet

1. PhD Training

	Year	Workload (Hours/ECTS)
Courses		
<i>Clinical Data Management</i> . AMC Graduate School	2011	7.5/0.3
<i>Basic course in legislation and organization for clinical researchers (BROK)</i> . AMC Graduate School	2011	31/1.1
<i>Reference Manager</i> . AMC Graduate School	2012	2.5/0.1
<i>Scientific Writing in English for Publication</i> . AMC Graduate School	2012	42/1.5
<i>Oral presentation in English</i> . AMC Graduate School	2012	24/0.9
<i>Re-registration BROK</i> . VU University Medical Center, Amsterdam	2016	8/0.3
Presentations		
Research meetings, AMC		
<i>ICU-aftercare</i> . Research proposal (oral)	2010	14/0.5
<i>ICU-aftercare</i> . Progress report (oral)	2011	14/0.5
<i>ICU-aftercare</i> . Progress report, department of Intensive Care Medicine (Oral)	2012	14/0.5
<i>ICU-aftercare</i> . Results report (oral)	2012	14/0.5
<i>Impact of ICU-AW on physical functioning and mortality</i> . Research proposal (oral)	2011	14/0.5
<i>Impact of ICU-AW on physical functioning and mortality</i> . Progress report (oral)	2012	14/0.5
<i>Impact of ICU-AW on functional recovery</i> . Progress report (oral)	2014	14/0.5
<i>Coping strategies and quality of life in patients after critical illness</i> . Progress report (oral)	2014	14/0.5
<i>Coping strategies and quality of life in patients after critical illness</i> . Results report (oral)	2015	14/0.5
<i>Impact of ICU-AW on functional recovery</i> . Results report (oral)	2015	14/0.5

Other meetings

<i>Physiotherapy and Intensive care.</i> Work visit at the department of Physical Medicine and Rehabilitation, UZ Leuven, Belgium (oral)	2012	14/0.5
<i>(Over)leven na Intensive care.</i> Meeting department of Rehabilitation (oral)	2012	14/0.5
<i>Evaluatie 1 jaar IC-nazorg.</i> Team presentation (oral)	2011	14/0.5
<i>Impact of ICU-AW on physical functioning.</i> Team presentation (oral)	2011	14/0.5
<i>Herstel na IC-opname: IC-nazorg op de afdeling revalidatie.</i> Team presentation (oral)	2012	14/0.5
<i>Rehabilitation after Intensive Care.</i> Work visit of the chairman from the Dutch association for physiotherapy at the department of Rehabilitation (oral)	2013	14/0.5

(Inter)national conferences

<i>Workshop ICU-aftercare / clinimetrics.</i> Congress of the Dutch association of physiotherapists working at hospitals, Ede, The Netherlands (oral)	2011	14/0.5
<i>ICU-after care: feasibility of post-ICU clinics and presentation of a rehabilitation manual.</i> International meeting of physical therapists working on ICU's, World Confederation for Physical Therapy, Amsterdam, The Netherlands (oral)	2011	14/0.5
<i>Specialized aftercare for Intensive Care patients.</i> Annual congress of the Dutch association for physiotherapy, Amsterdam, The Netherlands (oral)	2012	14/0.5
<i>Pre-operative inspiratory muscle training in patients undergoing esophagectomy.</i> Annual congress of the Dutch association for physiotherapy, Amsterdam, The Netherlands (oral)	2012	14/0.5
<i>IC-nazorg – de familie doet ertoe.</i> Family centred care ICU – Erasmus MC, Rotterdam, The Netherlands (oral)	2013	14/0.5
<i>Feasibility of post-intensive care clinics.</i> AMC-conference 'IC in beweging', AMC, Amsterdam, The Netherlands (oral)	2013	14/0.5
<i>Impact of ICU-acquired weakness on functional outcome.</i> 2nd European conference on weaning & rehabilitation in critical ill patients, Athens, Greece (poster and oral)	2014	14/0.5
<i>Impact of ICU-acquired weakness on functional outcome.</i> Congress of the association of rehabilitation specialists (VRA), Amsterdam, The Netherlands (poster)	2015	14/0.5

<i>Feasibility of post-Intensive care unit clinics. 9th World Congress of the International Society of Physical and Rehabilitation Medicine, Berlin, Germany (poster)</i>	2015	14/0.5
<i>Coping and quality of life in ICU survivors. 3d European conference on weaning & rehabilitation in critical ill patients, Copenhagen, Denmark (poster and oral)</i>	2015	14/0.5
<i>Van Intensive care tot Afte care: continuïteit van zorg binnen de Fysiotherapie. Congress of the Dutch association of physiotherapists working at hospitals, Hilversum, The Netherlands (oral)</i>	2016	14/0.5

Attended (Inter)national conferences

<i>16th International congress of the World Confederation for Physical Therapy, June 21-22, Amsterdam, The Netherlands</i>	2011	16/0.6
<i>Round table conference ICU-aftercare, department of rehabilitation / NICE/ NVIC, September 12, AMC, Amsterdam, The Netherlands</i>	2012	4/0.1
<i>Annual congress of the Netherlands physiotherapy society, November 2, Amsterdam, The Netherlands</i>	2012	8/0.3
<i>Conference 'Family centred care ICU', April 11, Erasmus MC, Rotterdam, The Netherlands</i>	2013	8/0.3
<i>AMC-conference 'IC in beweging', September 5, AMC, Amsterdam, The Netherlands (organization & attendance)</i>	2013	48/1.9
<i>European conference on weaning & rehabilitation in critical ill patients, November 2-3, Vienna</i>	2013	16/0.6
<i>2nd European conference on weaning & rehabilitation in critical ill patients, November 6-8, Athens, Greece</i>	2014	24/0.9
<i>9th World Congress of the International Society of Physical and Rehabilitation Medicine, June 19-23, Berlin, Germany</i>	2015	40/1.6
<i>3^d European conference on weaning & rehabilitation in critical ill patients, November 6-7, Copenhagen, Denmark</i>	2015	16/0.6
<i>4th European conference on weaning & rehabilitation in critical ill patients, November 12-13, Hamburg, Germany</i>	2016	16/0.6

2. Teaching

	Year	Workload (Hours/ECTS)
Supervising students physiotherapy of the Amsterdam University of Applied Sciences. Project: data importation follow-up 'Inspiratory muscle training in patients undergoing oesophagectomy'	2013	8/0.3
Supervising students physiotherapy of the Amsterdam University of Applied Sciences. Project: data-analysis clinical measurements post-ICU clinic	2013	10/0.4

3. Publications

Peer reviewed

Detting-Ihnenfeldt DS, Wieske L, Horn J, Nollet F, van der Schaaf M: Functional recovery in patients with and without intensive care unit acquired weakness. *Am J Phys Med Rehabil* 2016; Epub ahead of print.

Detting-Ihnenfeldt DS, de Graaff AE, Beelen A, Nollet F, van der Schaaf M. Coping style and quality of life in Dutch intensive care unit survivors. *Rehabil Psychol* 2016;61:165-72.

van den Born-van Zanten SA, Dongelmans DA, **Detting-Ihnenfeldt D**, Vink R, van der Schaaf M. Caregiver strain and posttraumatic stress symptoms of informal caregivers of intensive care unit survivors. *Rehabil Psychol* 2016;61:173-8

Wieske L, **Detting-Ihnenfeldt DS**, Verhamme C, Nollet F, van Schaik IN, Schultz MJ, Horn J, van der Schaaf M. Impact of ICU-acquired weakness on post-ICU physical functioning: a follow-up study. *Critical Care* 2015;19:196.

Juultje Sommers, Raoul HH Engelbert, **Daniela Detting-Ihnenfeldt**, Rik Gosselink, Peter E Spronk, Frans Nollet and Marike van der Schaaf. Physiotherapy in the intensive care unit: an evidence-based, expert driven, practical statement and rehabilitation recommendations. *Clin Rehabil* 2015;29:1051-63.

Wieske L, Verhamme C, Witteveen E, Bouwes A, **Detting-Ihnenfeldt DS**, van der Schaaf M, Schultz MJ, van Schaik IN, Horn J. Feasibility and diagnostic accuracy of early electrophysiological recordings for ICU-acquired weakness: an observational cohort study. *Neurocrit Care* 2015;22:385-94.

Dettling-Ihnenfeldt DS, De Graaff AE, Nollet F, Van Der Schaaf M. Feasibility of Post-Intensive Care Unit Clinics: an observational cohort study of two different approaches. *Minerva Anesthesiol* 2015;81:865-75.

Wieske L, Witteveen E, Verhamme C, **Dettling-Ihnenfeldt DS**, van der Schaaf M, Schultz MJ, van Schaik IN, Horn J. Early prediction of intensive care unit-acquired weakness using easily available parameters: a prospective observational study. *PLoS One* 2014;9:e111259.

Dettling DS, van der Schaaf M, Blom RL, Nollet F, Busch OR, van Berge Henegouwen MI. Feasibility and effectiveness of pre-operative inspiratory muscle training in patients undergoing oesophagectomy: a pilot study. *Physiother Res Int* 2013;18:16-26.

van der Schaaf M, **Dettling DS**, Beelen A, Lucas C, Dongelmans DA, Nollet F. Poor functional status immediately after discharge from an intensive care unit. *Disabil Rehabil* 2008;30:1812-8.

Meijer R, van Limbeek J, Kriek B, **Ihnenfeldt D**, Vermeulen M, de Haan R. Prognostic social factors in the subacute phase after a stroke for the discharge destination from the hospital stroke-unit. A systematic review of the literature. *Disabil Rehabil* 2004;26:191-7.

Meijer R, **Ihnenfeldt D**, Vermeulen M, De Haan R, Van Limbeek J. The use of a modified Delphi procedure for the determination of 26 prognostic factors in the sub-acute stage of stroke. *Int J Rehabil Res* 2003;26:265-70.

Meijer R, **Ihnenfeldt DS**, van Limbeek J, Vermeulen M, de Haan RJ. Prognostic factors in the subacute phase after stroke for the future residence after six months to one year. A systematic review of the literature. *Clin Rehabil* 2003;17:512-20.

Meijer R, **Ihnenfeldt DS**, de Groot IJ, van Limbeek J, Vermeulen M, de Haan RJ. Prognostic factors for ambulation and activities of daily living in the subacute phase after stroke. A systematic review of the literature. *Clin Rehabil* 2003;17:119-29.

Other

J. Sommers, **D. Dettling**, M. van der Schaaf, R. Tepaske en A.C.J.M. de Pont. Hoofdstuk 39: Mobiliseren van intensive care patiënten. In: A.C.J.M. de Pont, M.J. Schultz, F. Paulus, M.B. Vroom (red.) *Protocolen voor de intensive care*. Utrecht, Nederland: De Tijdstroom, 2015.

D. Dettling-Ihnenfeldt, M. van der Schaaf. Revalidatieboek voor Intensive Care patiënten. Amsterdam, Nederland: Afdeling Revalidatie, AMC, 2014. Available at: <https://www.amc.nl/web/Research/Overview/Departments/Rehabilitation-Dutch/Rehabilitation-Dutch/Department.htm>

CONTRIBUTION OF AUTHORS

Chapter 2: van der Schaaf M, Dettling DS, Beelen A, Lucas C, Dongelmans DA, Nollet F. Poor functional status immediately after discharge from an intensive care unit. *Disabil Rehabil* 2008;30:1812-8. MvS was responsible for the conceptualization and design of the study. MvS and DSD-I were responsible for the conduct of the study, the statistical analysis, interpretation of the data, drafting and revision of the manuscript. AB contributed to the interpretation of the data, and the revision of the manuscript. CL, DAD and FN contributed to the revision of the manuscript.

Chapter 3: Wieske L, Dettling-Ihnenfeldt DS, Verhamme C, Nollet F, van Schaik IN, Schultz MJ, Horn J, van der Schaaf M. Impact of ICU-acquired weakness on post-ICU physical functioning: a follow-up study. *Critical Care* 2015;19:196. LW, DSD-I, JH and MvdS were responsible for the conceptualization and design of the study. LW and DSD-I were responsible for the conduct of the study, the statistical analysis, interpretation of the data, drafting and revision of the manuscript. JH and MvdS contributed to the interpretation of the data, drafting and revision of the manuscript. CV, FN, INvS, and MJS contributed to the conceptualization of the study, and the revision of the manuscript.

Chapter 4: Dettling-Ihnenfeldt DS, Wieske L, Horn J, Nollet F, van der Schaaf M: Functional recovery in patients with and without intensive care unit acquired weakness. *Am J Phys Med Rehabil* 2016; epub ahead of print. DSD-I, LW, JH and MvdS were responsible for the conceptualization and design of the study. DSD-I and LW were responsible for the conduct of the study, the statistical analysis, and interpretation of the data. DSD-I was responsible for drafting and revision of the manuscript. LW, JH, FN and MvdS contributed to the revision of the manuscript.

Chapter 5: Dettling-Ihnenfeldt DS, de Graaff AE, Beelen A, Nollet F, van der Schaaf M. Coping style and quality of life in Dutch intensive care unit survivors. *Rehabil Psychol* 2016;61:165-72. DSD-I and MvdS were responsible for the conceptualization of the study. DSD-I was responsible for the conduct of the study, the statistical analysis, interpretation of the data, drafting and revision of the manuscript. AEdG contributed to the collection of the data, and revision of the manuscript. AB contributed to the interpretation of the data, and revision of the manuscript. FN contributed to the revision of the manuscript. MvdS contributed to the interpretation of the data, and the revision of the manuscript.

Chapter 6: Dettling-Ihnenfeldt DS, De Graaff AE, Nollet F, Van Der Schaaf M. Feasibility of Post-Intensive Care Unit Clinics: an observational cohort study of two different approaches. *Minerva Anesthesiol* 2015;81:865-75. DSD-I, AEdG, FN and MvdS were responsible for the conceptualization and design of the study. DSD-I, AEdG and MvdS were responsible for the conduct of the study. DSD-I was responsible for the statistical analysis, interpretation of the data, drafting and revision of the manuscript. AEdG, FN and MvdS contributed to the revision of the manuscript.

DANKWOORD

Door de medewerking, steun en betrokkenheid van velen heb ik dit promotietraject kunnen doorlopen en succesvol kunnen afronden. Een aantal van hen wil ik graag in het bijzonder bedanken.

Allereerst alle patiënten en naasten die aan het onderzoek hebben meegewerkt. Zij zijn de hoofdpersonen van dit proefschrift en ik hoop dat door hun inzet en betrokkenheid toekomstige IC-patiënten zullen profiteren van betere revalidatie (na)zorg.

Mijn co-promotor, dr. M. van der Schaaf. Beste Marike, heel veel dank voor je goede en prettige begeleiding van mijn promotietraject. Zonder jouw onuitputtelijke onderzoeks-ideeën, enthousiasme en onmisbare “helikopter-view” had ik het nooit gered. Ik bewonder je energie, geduld, en positieve drive waarmee je in het leven staat en mij altijd weer wist op te bouwen en te inspireren als ik het even niet meer zag zitten. Je hebt me het vertrouwen, de vrijheid maar ook richting gegeven om me op mijn manier verder te kunnen ontwikkelen. Dank hiervoor! Buiten het onderzoek om heb je ook altijd oog en oor voor de persoonlijke vraagstukken van het leven. Onze vergelijkbare gezinssituatie biedt uiteraard veel aangrijpingspunten voor uitwisseling, waardoor ik ook op dit gebied veel tips en trucs van jou heb mogen ontvangen (naast alle kinderkleren, die mijn kinderen nog goed konden gebruiken). Ik hoop in de toekomst nog veel met jou samen te mogen werken.

Mijn promotor, Prof. dr. F. Nollet. Beste Frans, bedankt dat je me de mogelijkheid hebt geboden voor dit promotietraject. De combinatie van patiëntenzorg en onderzoek was niet altijd makkelijk, maar door je interesse voor IC-revalidatie, je waardering voor mijn werk en je positieve feedback voelde ik me enorm gesteund. Dank ook voor je scherpe opmerkingen en constructieve commentaar op de manuscripten. Ondanks je chronisch tijdgebrek reageerde je altijd snel op mijn verzoek voor feedback.

De leden van de promotiecommissie, Prof. dr. M. Vroom, Prof. dr. C. van Bennekom, Prof. dr. M. Sprangers, Prof. dr. R. Engelbert, Prof. dr. D. van Dijk, Prof. dr. H. Stam, wil ik bedanken voor het lezen en beoordelen van het proefschrift.

Anita Beelen, beste Anita, bedankt voor je belangstelling en betrokkenheid en de tijd die je hebt gestoken in mijn statistische dilemma’s en analyses. Ik bewonder je kennis en kritische oordeelsvermogen en geniet altijd van onze spontane gesprekken. Stiekem ben jij mijn 2^e co-promotor.

Luuk Wieske, beste Luuk, wat was het fijn om met jouw samen het IC-zwakke onderzoek uit te voeren. Ik kijk terug op een gezellige en constructieve samenwerking waarbij ik ook veel praktische onderzoek-trucjes van jou heb geleerd. Bedankt hiervoor en veel succes met je

verdere opleiding tot neuroloog. Janneke Horn, beste Janneke, je vrolijke enthousiasme, inspiratie en kritische inbreng heeft het IC-zwakke onderzoek de nodige POWER gegeven om binnen de beoogde periode te kunnen slagen. Bedankt! Jan Binnenkade, beste Jan, bedankt voor het meedenken bij de statistische analyses. Wat is het prettig dat je complexe materie zo begrijpelijk kunt uitleggen. Dave Dongelmans, beste Dave, bedankt voor je belangstelling en inzet voor IC-revalidatie.

Beste (huidige en toenmalige) collega's van het Tergooi ziekenhuis in Hilversum, Hanneke Oonk, Margreet Sanders, Marja Vilijn en Aafke de Graaff, bedankt voor jullie enthousiasme en inzet bij het opzetten van de IC-nazorg poli in Tergooi en het verzamelen van de data. Zonder jullie was het artikel en alles wat daarop volgde niet van de grond gekomen.

Lieve collega's van het ortho-trauma team, afdeling Revalidatie, bedankt voor jullie steun, 'medeleven' en de vele complimenten. Wat ben ik blij om in zo'n gezellig en betrokken multidisciplinair team te mogen werken!

Harm Gijsbers en Michel Kraima, als huidige en voormalige paramedisch leidinggevende hebben jullie de mogelijkheden gecreëerd en uren 'bij elkaar gesprokkeld' zodat ik naast mijn werkzaamheden als fysiotherapeut kon promoveren. Bedankt voor jullie vertrouwen in mij.

Mijn paranimfen Juultje Sommers en Sander Steenhuizen, als collega's weten we precies wat we aan elkaar hebben. Ik ben blij dat ik jullie als paranimfen naast me heb staan. Dit voelt prettig en vertrouwd.

Lieve Juul, je enthousiasme voor IC-revalidatie is enorm aanstekelijk en het is altijd een feest om samen met jou patiënten te behandelen, te brainstormen of naar je avontuurlijke levensverhalen te luisteren. Ook als hotelkamer-genoot op onze gemeenschappelijke congresbezoeken kan ik me geen betere voorstellen. Voor je eigen promotietraject wens ik je heel veel succes en positieve energie. Je bent een kanjer!

Beste Sander, we delen onze ervaringen in de behandeling van chirurgische patiënten en de eigenschap ons eerder op de achtergrond te houden en zonder al te veel woorden met elkaar te communiceren. Ik waardeer je enorme betrokkenheid in de omgang met patiënten, je rustige aanwezigheid, eerlijkheid, droge humor en scherpe opmerkingen. Blijf zoals je bent en veel geluk met je toekomstige vaderschap.

Alle andere collega's en medewerkers van de afdeling Revalidatie wil ik bedanken voor jullie interesse, gezelligheid en collegialiteit. In het bijzonder wil ik ook mijn kamergenoten van de onderzoeksruijme noemen: Merel, Martine, Marie-Jeanne, Lia en Petra. Jullie hebben me regelmatig verder kunnen helpen dankzij jullie ervaringen en expertise op veel verschillende gebieden. Bedankt voor jullie steun en de fijne werkplek bij jullie. Sandra de Moree, beste Sandra, bedankt dat je altijd een luisterend

oor en adviezen voor me had als ik weer eens met vragen over psychologische interventies of coping strategieën bij je kwam. Veel succes nog met je eigen onderzoek!

Verpleegkundigen, artsen en alle andere medewerkers van de afdeling Intensive Care en Centrale Medium Care, bedankt voor jullie inzet voor de patiënten, de prettige samenwerking en de gezellige gesprekken.

Lieve vrienden, buren, koorleden, hardloop-maatjes, leden van de Emmaüskerk, veel dank voor jullie interesse, steun en vriendschap. Het gezellige samenzijn, zingen, sporten, praten, borrelen, etc. heeft me heerlijke afleiding bezorgd en energie gegeven. Een speciaal woord van dank aan Annette Maucher en Yvonne Feuerhahn: liebe Annette, vielen Dank für die ersten Entwürfe für's Cover - auch wenn es schlußendlich etwas ganz anderes geworden ist. Noch viel mehr aber möchte ich mich bei Dir bedanken für die jahrelange, treue Freundschaft. Du bist eine Freundin für's Leben! Liebe Yvonne, vielen Dank für Deine Zeichnungen für das Cover, die gemeinsamen Jogging-Ausflüge und 'gezelligen' Abende und für die vielen Momente des Kinderhütens.

Liebe Familie und Freunde in Deutschland und Übersee, vielen Dank für die seltenen, aber gemütlichen gemeinsamen Stunden, wenn wir mal wieder zu Besuch in Berlin oder Freiburg waren. Euer Interesse in mich und meine Arbeit hat mir nicht nur Energie und Kraft, sondern auch die Bestätigung gegeben, daß ich auf dem richtigen Weg bin!

Liebe Mutti und Vati, Ihr habt mich immer stimuliert und unterstützt, um meinen eigenen Weg zu gehen. Auch wenn dieser Weg mich weiter von Euch weg – nämlich in die Niederlande – geführt hat, steht Ihr voll hinter mir und empfinde ich große Nähe zu Euch und Dankbarkeit für alles, was Ihr für mich getan habt. DANKE!

Liebe Dea, David und Dorian, schön, dass es Euch gibt! Ich danke Euch für Eure Geduld und Verständnis. Leider habe ich Euch oft enttäuschen müssen, weil ich abends oder am Wochenende noch so dringend an einem Artikel oder an meinem 'Buch' schreiben mußte, statt etwas Schönes mit Euch zu unternehmen. Ihr habt es gut durchgehalten und mir geholfen zu relativieren und die wirklich wichtigen Dinge des Lebens nicht ganz aus den Augen zu verlieren..

Lieber Dieter, Danke für Deine Unterstützung, Geduld, Treue und Glauben in mich. Du gibst mir die nötige Kraft und Zuversicht, wenn ich mal nicht mehr weiter weiß!. Und natürlich ein großes DANKESCHÖN für Deine Hilfe beim Entwurf und Layout meiner Doktorarbeit. Ich bin mir sicher, daß nach der Promotion wieder mehr Zeit für uns übrig bleibt! Laß uns etwas Schönes draus machen und das Leben genießen...